

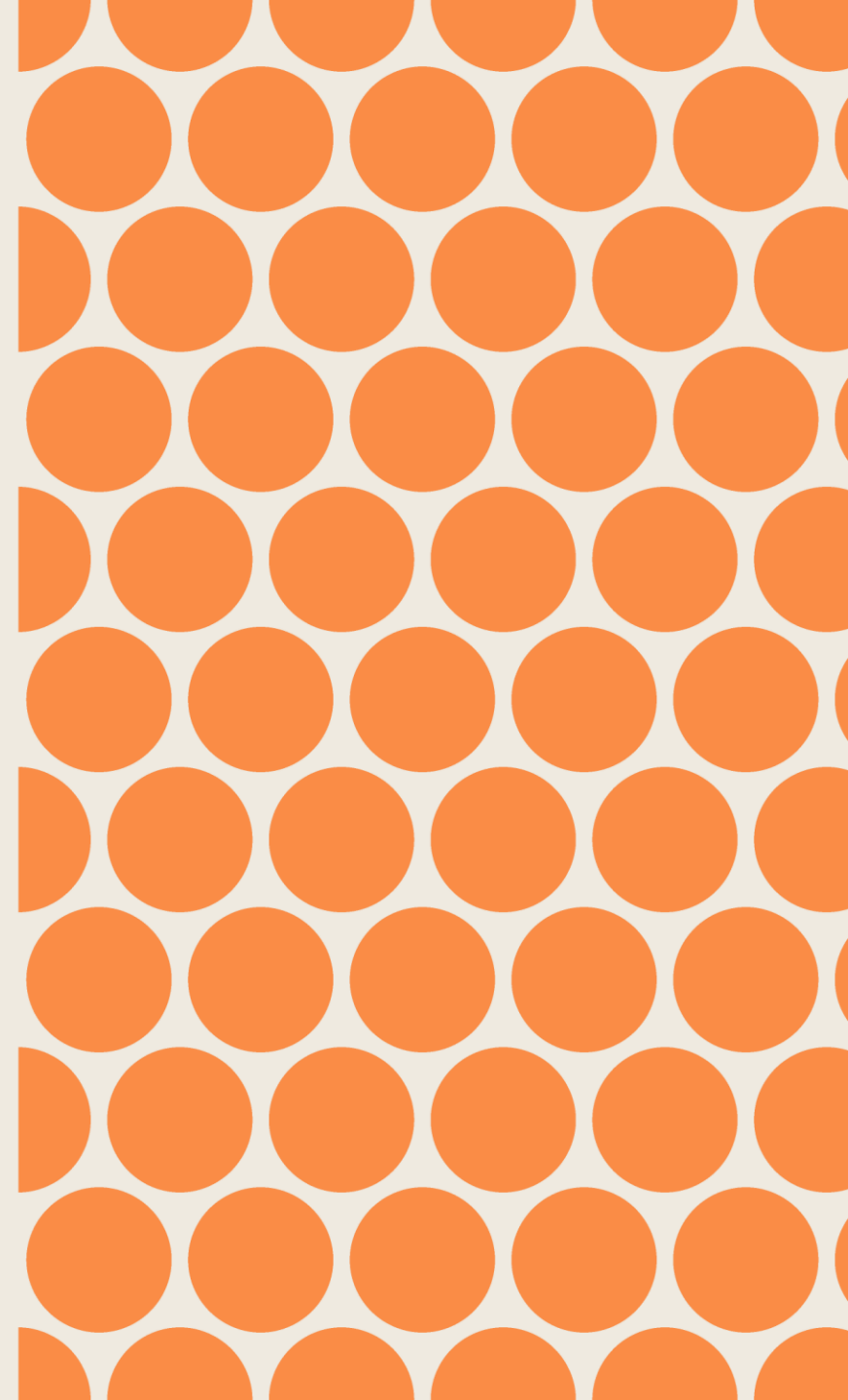
Sosiaali- ja
terveysministeriö

Ohjauksen puheenvuoro: Kansallinen sote-tietojohdamisen ja vaikuttavuuden kehittämisen – ohjelma 2024-2027

Petra Kokko, neuvotteleva virkamies,
ohjausosasto
RRP:n kansallinen webinaari: Tiedolla
vaikuttavuutta
10.6.2025

**Kansallinen
palvelureformi**

Visiona vaikuttavat sosiaali- ja terveystalvelut

Kansallisen sote-tietojohtamisen ja vaikuttavuuden kehittäminen -ohjelma

Kansallinen
palvelureformi

Vaikuttavuuden toimenpiteet

Tukevat prosessit

Palvelutuotannon vaikuttavuutta ja kustannusvaikuttavuutta mahdollistavat ja edesauttavat prosessit

Strateginen tavoitteen asetanta

Kansallinen ohjaus

9

Arviointitoiminta

- 1 Kansallisten arviointitoimijoiden selvitys
- 2 Säädetään palveluvalikoiman periaatteista
- 3 Yhtenäistetään ja uudistetaan arvioinnin prosessit ja kriteerit

Implementaatio

- 3 Yhtenäistetään suositusprosesseja
- 4 Levitetään hyviä vaikuttavuusperustaisia hankintakäytäntöjä
- 5 Vahvistetaan Käypä hoito ja Hotus-suositustoimintaa
- 7 Otetaan käyttöön vaikuttavia käytäntöjä sosiaali- ja terveydenhuollossa
- 8

Ydinprosessi

Palvelutuotannon vaikuttavuuden ja kustannusvaikuttavuuden toteutuminen

Painopisteiden valinta

**Hyvinvointialueen
resurssiallokaatio**

Vaikuttavien palveluiden
kohdentaminen ja toteuttaminen

**Ammattilaisen
päättöksenteko**

Koulutus ja osaaminen

- 6 Tuetaan vaikuttavuuden ja kustannusvaikuttavuuden tutkimusta, selvitystyötä ja panostetaan arviointiosaamisen vahvistamiseen

Tutkimus

- 6 Tuetaan vaikuttavuuden ja kustannusvaikuttavuuden tutkimusta, selvitystyötä ja panostetaan arviointiosaamisen vahvistamiseen

Tietopohja

- 5 Tehostetaan systemaattista vertailukelpoisuuden laatu-, vaikuttavuus- ja kustannusvaikuttavuustiedon tuotantoa, tiedon analysointia ja hyödyntämistä

Tietopohjaan kohdistuvat toimenpiteet

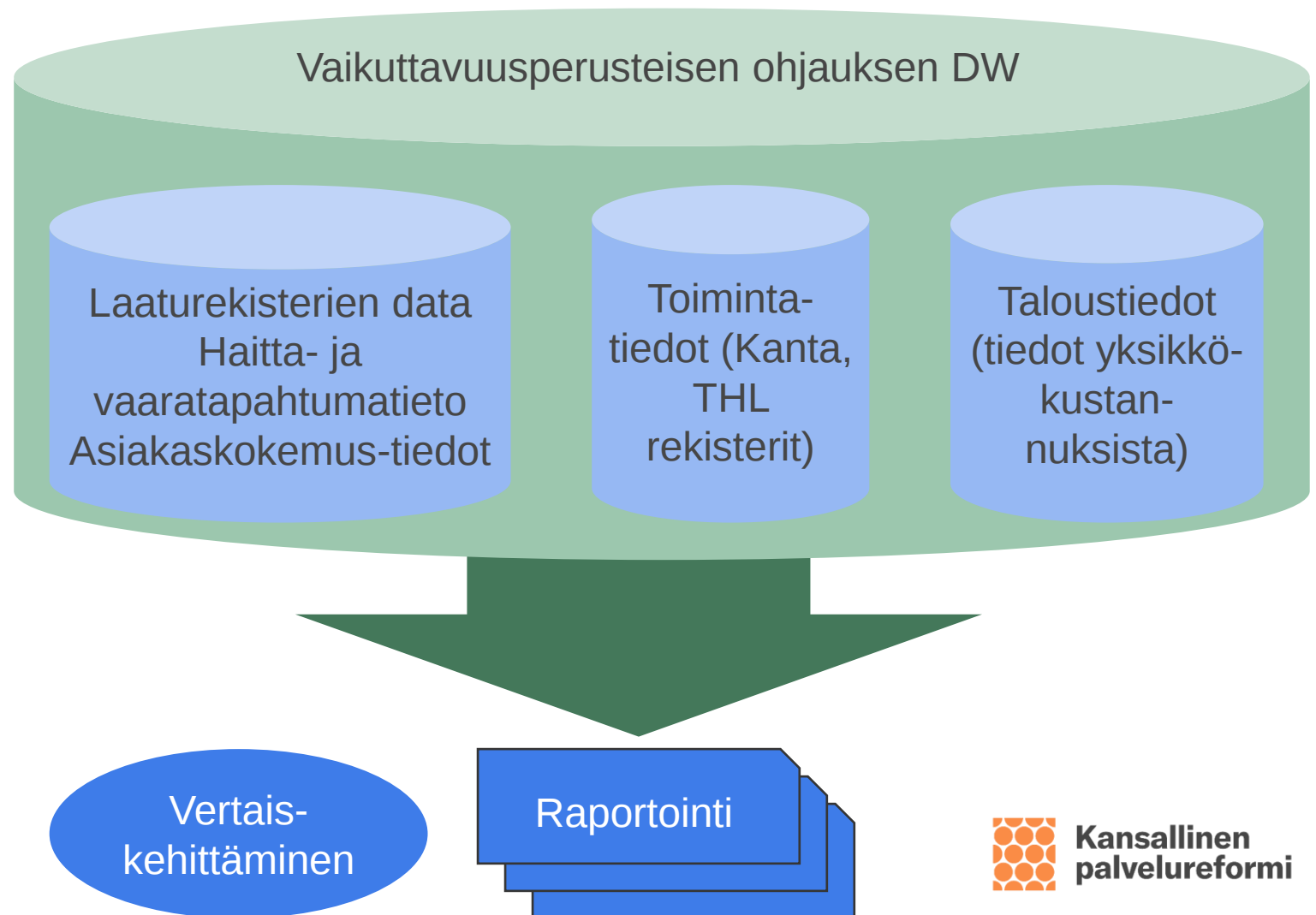

Toimenpide

5. Tehostetaan systemaattista vertailukelpoisuuden laatu-, vaikuttavuus- ja kustannusvaikuttavuustiedon tuotantoa, tiedon analysointia ja hyödyntämistä

9. Vahvistetaan valtion ohjausta ja myös alueellista päätöksentekoa vaikuttavuusperustaisesti

Tuotos

Tarve yhteisesti hyödynnettävälle tietopohjalle

Vaikuttavuustiedon tietotuotannon kehittäminen

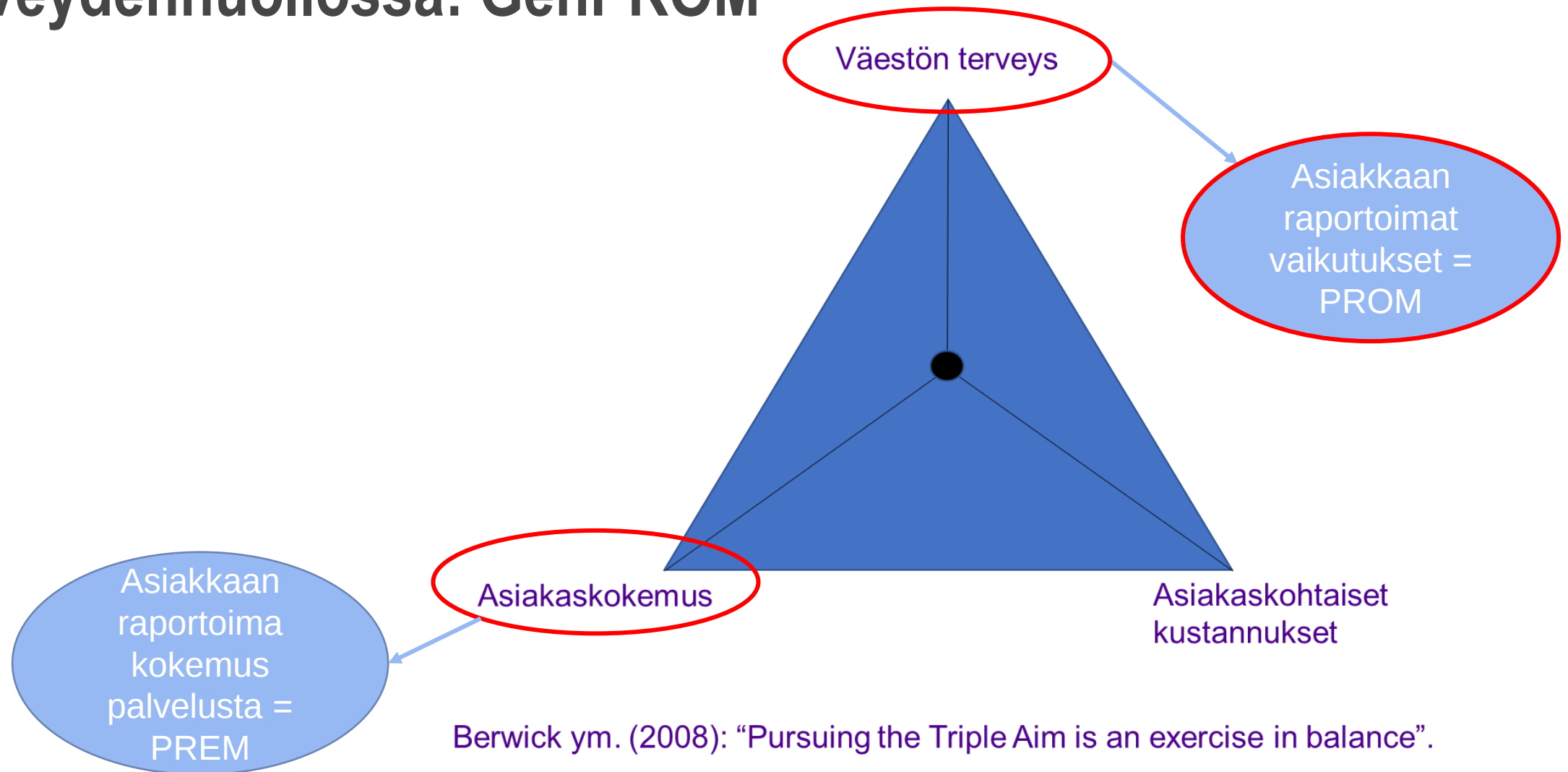
- Tavoitteena on tuottaa yhdistetty toiminnan, talouden ja laatutietojen tietokanta määritellyille vaikuttavuustavoitteille. Laatutiedolla tarkoitetaan laaturekisteridataa, asiakaspalaute (PREM)-, asiakaskokemus (PROM) ja asiakas- ja potilasturvallisuutta kuvaavaa tietoa.
- Pohjautuu kansallisen laaturekisteritoiminnan aiempina vuosina tehtyyn kehitystyöhön sekä toiminta- ja tietomalleihin.
- Työssä määritellään kansalliset sosiaali- ja terveydenhuollon vaikuttavuustavoitteet, joiden tietotuotannon toteutusta lähdetään mallintamaan ja pilotoimaan.

Esimerkki pilottiin valittavien terveysongelmien valintatekijöistä

Haaste	Merkitys	
	Taloudellinen merkitys	Väestö / volyymi
Mielenterveys-ongelmat	11,1 mrd. € / vuosi	~0,6 – 0,8 milj. aikuista kärsii mielenterveyden häiriöstä vuosittain
Ylipaino	5 mrd. € / vuosi	Yli 1 milj. ylipainoista aikuista Yli 100k ylipainoista lasta ja nuorta
Diabetes	Yli 6 mrd. € / vuosi	~0,5 milj. diabeetikkoa
Sydän- ja verisuonisairaudet	1,8 mrd. € / vuosi	Yli 173k oikeus erityiskorvattaviin lääkkeisiin (sepelvaltimotaudista johtuen)

Lisäksi tulee huomioida kyky saavuttaa kohtuullisella resurssikäytöllä ja mitata kyseessä olevaa ilmiötä (vrt. SMART)

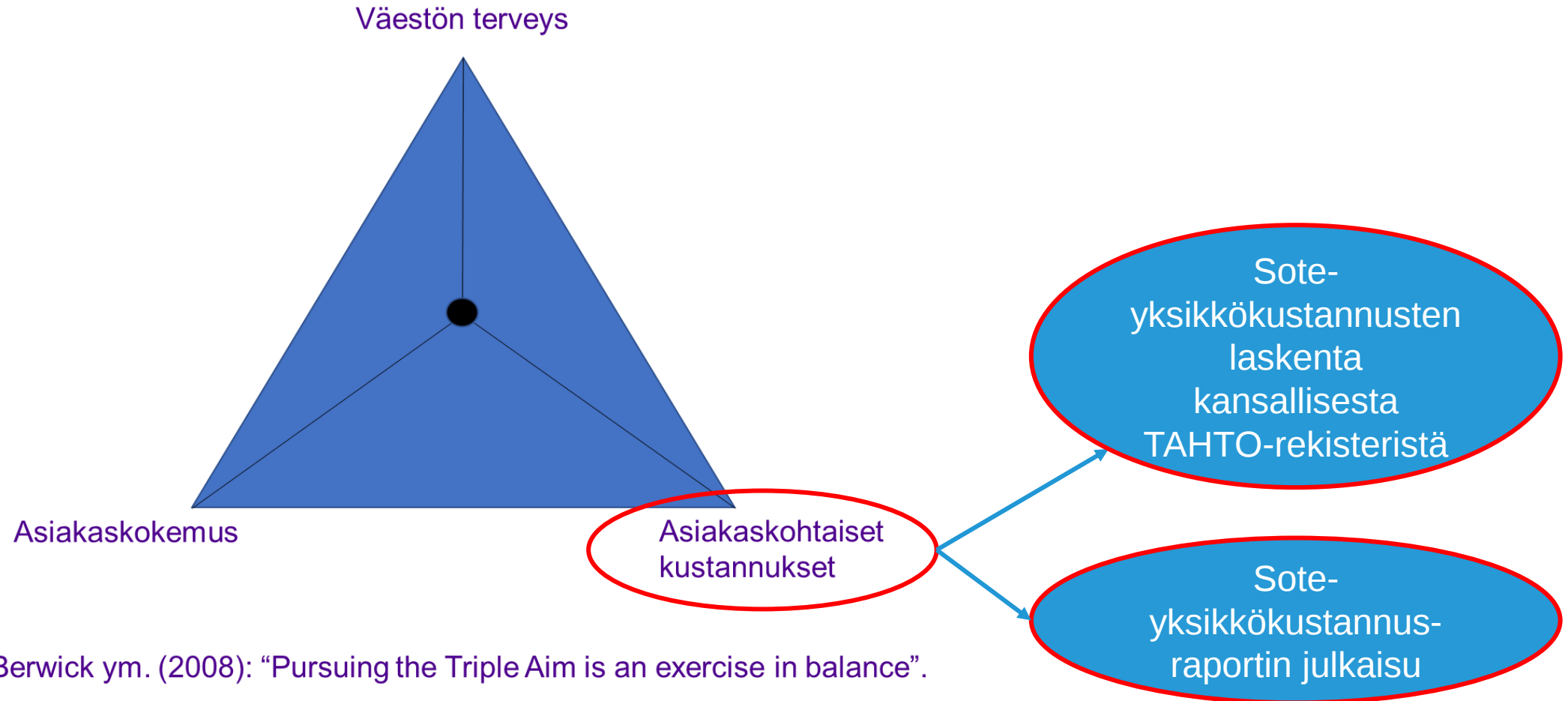
Geneerisen PROM-mittarin valinta ja käyttöönotto terveydenhuollossa: GenPROM

Projektin tavoitteet

- 1) Yhtenäinen aikuisväestölle tarkoitettu geneerinen PROM on valittu julkiseen terveydenhuoltoon → Valittu EQ-5D-5L
- 2) Hyvinvointialueilla on vähintään valmius hyödyntää geneeristä PROMia osana potilaiden palvelutarpeiden arviointia, seurantaan sekä tiedolla johtamista
- 3) Hyvinvointialueiden käyttöön on laadittu kansallinen geneerisen PROMin käyttöönottoon, käyttöön ja PROM-tiedon hyödyntämiseen ohjaava toimintamalli ja etenemissuunnitelma projektin jälkeiselle ajalle
- 4) Kansallisen vähimmäistietosisällön kehittämiseksi on ehdotuksia uusista PROM-tietoon perustuvista indikaattoreista, jotka soveltuvat hyvinvointialueiden vertailuun ja kansalliseen ohjaukseen

Toiminta- ja taloustietojen yhdistäminen ja yksikkökustannusten laskenta: TAHTO-projekti

Berwick ym. (2008): "Pursuing the Triple Aim is an exercise in balance".

Talous-, henkilöstö- ja toimintatietojen TAHTO-projekti

THL:n TAHTO-tietokanta yhdistää hyvinvointialueiden talouden ja toiminnan tiedot, joka mahdollistaa sote-palveluiden yksikkökustannusten laskennan.

Tavoitteena on tuottaa yksikkökustannukset kattavasta aineistosta, automatisoida laskentaprosessi ja tuottaa vertailutietoa yksikkökustannuksista

Palvelusuoritteet

Hoitoilmoitusrekisterit ja THL:n
muut käytettävissä olevat tilastot
ja tiedonkeruu

Kustannusajurit

Tilastokeskuksen kuntasektorin
ammattiryhmittäiset palkat

Käyntien ilmoitetut kestot
rekisteriaineistosta

Kokonaiskustannukset palveluluokittain

Kuntien ja hyvinvointialueiden
AURA-talousraportointi (K/HTTP)

Palvelusuoritteen yksikkökustannus

AURA-palveluluokan
mukainen suorite

Esimerkki suoritteesta:
PTH avovastaanottokäynti,
20 min, lääkäri

Haitta- ja vaaratapahtumien tietotuotanto

Kehitystyö on jaettu kolmeen eri projektiin:

1. THL: Haitta- vaaratapahtumien kansallisen tietovarannon ja indikaattorien kehittämistyö (käynnissä)
2. Vaasan asiakas- ja potilasturvallisuuskeskus: Kansallisen haitta- ja vaaratapahtumatiedon kehittämissuunnitelma ja tiekartta (käynnistymässä)
3. Hoitotyön professiojohtajien verkosto: Hoitotyön haitta- ja vaaratapahtumatietojen tietotuotannon kehitys ja tiedonsiirron rakentaminen kansalliseen tietovarantoon (suunnitteilla)

THL: Tietopohjan vahvistaminen

- Hoitoon pääsyn tietotuotanto
- Perusterveydenhuollon hoitoon pääsyn Kanta-pilotti
- Hyvinvointitaloudellisten vaikutusten arviointi
- Kansallinen HYTE-toimintamallien arviointijärjestelmä
- Kansallinen sote-valmiuden tilannekuva
- Kansallisen tietopohjan laajentamisessa tarvittavan it-infran parantaminen
- Laboratoriotietojen Kanta-tietotuotanto
- Kirjaaminen ja tiedon laatu
- KUVA 2.0
- Talous-, henkilöstö- ja toimintatietojen tietotuotanto
- Rakenteellisen sosiaalityön raportoinnin kehittäminen
- Palvelujärjestelmän seurannassa tarvittavan sote-tietopohjan laadun ja kattavuuden parantaminen; Sosiaalipalvelujen käyttö ja palvelujärjestelmä

Kansallinen
palvelureformi

RRP: Sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusvaikuttavuutta tukevan tietopohjan ja vaikuttavuusperusteisen ohjauksen vahvistaminen

- Tietopohjan kehittäminen
 - THL:n kansallisen tietopohjan kehittämishankkeet, vaikuttavuuden ja kustannusvaikuttavuuden aineistojen yhdistämiseen liittyvä tutkimustyö
- Tiedon jalostaminen
 - vaikuttavuusperustaisen ohjausmallin kehittäminen, tiedonhallintamallin kehittäminen
- Tiedon hyödyntäminen
 - kustannusvaikuttavuuden raportointiratkaisun rakentaminen, vaikuttavuuden seurannan raportoinnin kehittäminen, vaikuttavuusmittareiden ja mittaritietojen valinta ja käyttöönottoprosessi, sosiaali- ja terveydenhuollon palveluketjun/palvelukokonaisuuden, menetelmän/ toimintamallin vaikuttavuuden tai kustannusvaikuttavuuden arviointi

YTA/HVA-vaikuttavuushankkeet

Pohjois-Suomi

- 2 osatutkimusta
- 1 vaikuttavuuspilotti

Itä-Suomi

- 4 osatutkimusta
- 4 vaikuttavuuspilottia

Sisä-Suomi

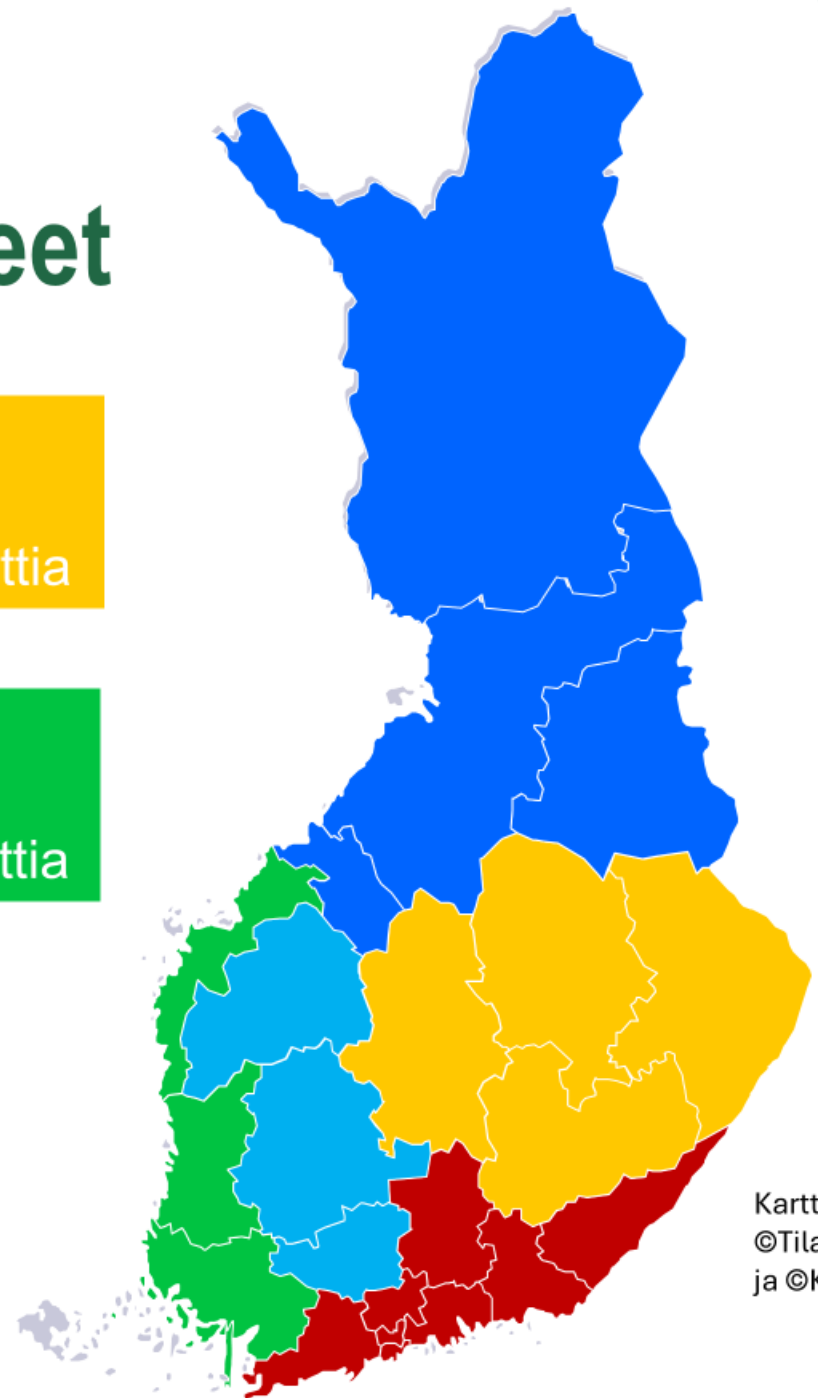
- 2 osatutkimusta
- 4 vaikuttavuuspilottia

Länsi-Suomi

- 10 osatutkimusta
- 4 vaikuttavuuspilottia

Etelä-Suomi

- 5 osatutkimusta
- 9 vaikuttavuuspilottia

Karttapohja:
©Tilastokeskus 2022
ja ©Kuntaliitto 2022

Implementaatioon kohdistuvat toimenpiteet, implementaatio ja de-implementaatio

Toimenpide

8.1 Laaditaan toimintamalli vaikuttamattomien tai vähähyötyisten menetelmien käytöstä poistamiseen

8.2 Vahvistetaan kansallista työtä parhaiden käytäntöjen (ml. Vaikuttavuusperustaiset hankinnat) jalkauttamiseksi (informaatiota ja käyttöönoton tukea)

Tuotos

Selvitykset ja kartoitukset

1. Selvitys vähähyötyisistä ja vaikuttamattomista menetelmistä (Huom! Hukka-ryhmä)
2. Selvitys ja suunnitelma implementointitoiminnan kansallisesta organisoimisesta

"Menetelmäpankki" ~ Innokylä 2.0

Prosessi- ja toimintamallikuvaukset sekä kansallinen organisoituminen

Kansallinen palvelureformi

Vaikuttavuusperustaiseen ohjaukseen kohdistuvat toimenpiteet

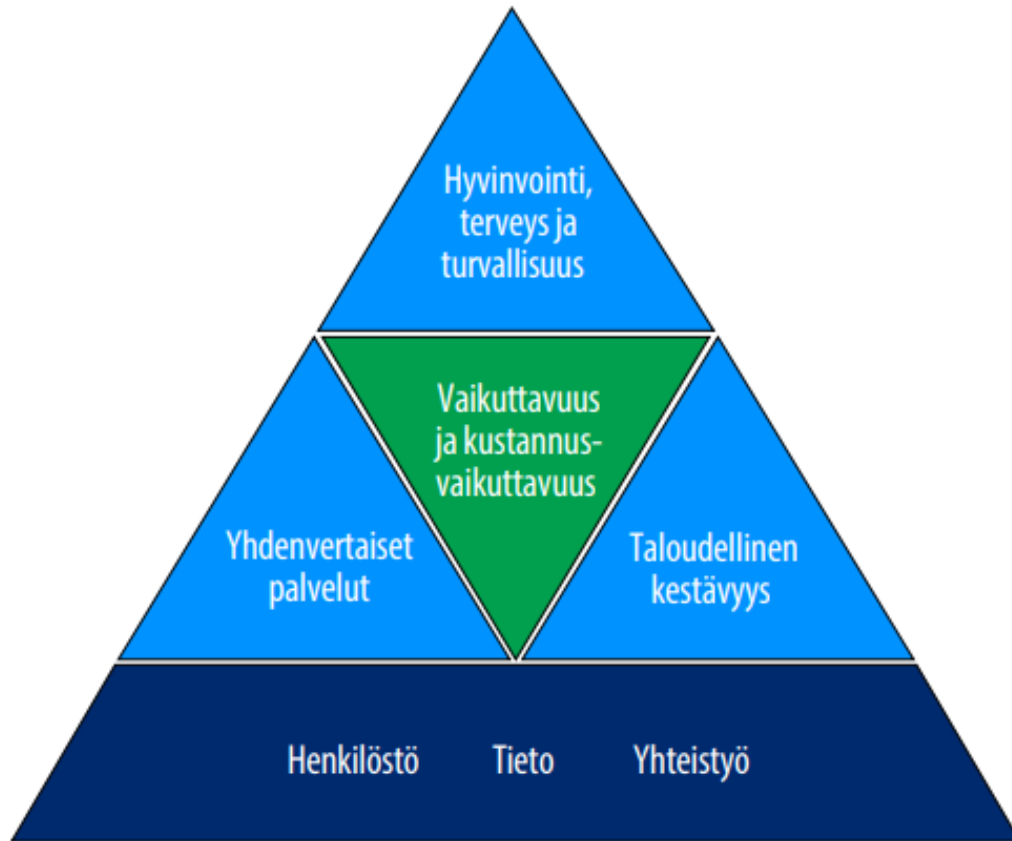
Toimenpide

9. Vahvistetaan vaikuttavuusperustaista valtion ohjausta

Tuotos

• On määritely osa vaikuttavuustavoitteista, jotka sisällytetään osaksi valtakunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon tavoitteita.	• Tavoitteet määritely
• Tiekartan (sis. seurantajärjestelmän alustava kuvaus) laatiminen vaikuttavuusohjauksen kehittämisen porrastuksesta.	• Ohje
• Vaikuttavuustavoitteita vastaavia vaikuttavuusmittareita on määritely, joihin vaikuttavuusperustainen ohjaus voidaan kytkeä.	• Mittarit määritely
• Vaikuttavuustavoitteiden ja -mittareiden seurantajärjestelmä on kuvattu ja toiminnassa.	• Toimintamalli/ konsepti
• Palvelujärjestelmän vaikuttavuuden vertaiskehittäminen on kiinteä osa hyvinvointialueiden toimintaa.	• Toimintamalli/ konsepti
• Vaikuttavuusperustaisessa ohjauksessa huomioidaan kustannusvaikuttavuuden lisäksi väestön yhdenvertaisuus ja sosiaalinen kestävyys.	• Määritely tavoitteisiin
• Pitkällä aikavälillä: Vaikuttavuusperustainen ohjaus huomioidaan hyvinvointialueiden rahoituksessa.	• Selvitys HE (VM)

Hyvinvointialueiden tehtäviä koskevat valtakunnalliset tavoitteet vuosille 2025–2029

5. Toiminnassa, ohjauksessa ja johtamisessa tulee painottaa vaikuttavuusperustaisuutta.

- Sosiaali- ja terveydenhuollossa **vaikuttavuus muodostuu yksilötasolla aikaansaaduista tavoitelluista muutoksista** ihmisen terveydentilassa, toimintakyvyssä tai hyvinvoinnissa.
- Hyvinvointialueiden edistymistä tavoitteiden toteuttamisessa **seurataan ja arvioidaan vaikuttavuustietoa vasten**. Vaikuttavuuden arvioinnissa tarvitaan tietoa myös **asiakkaiden kokemuksista**, jotka koskevat palvelujen laatua sekä omaa terveyttä ja toimintakykyä.

Mihin vaikuttavuustietoa tullaan hyödyntämään tulevaisuudessa?

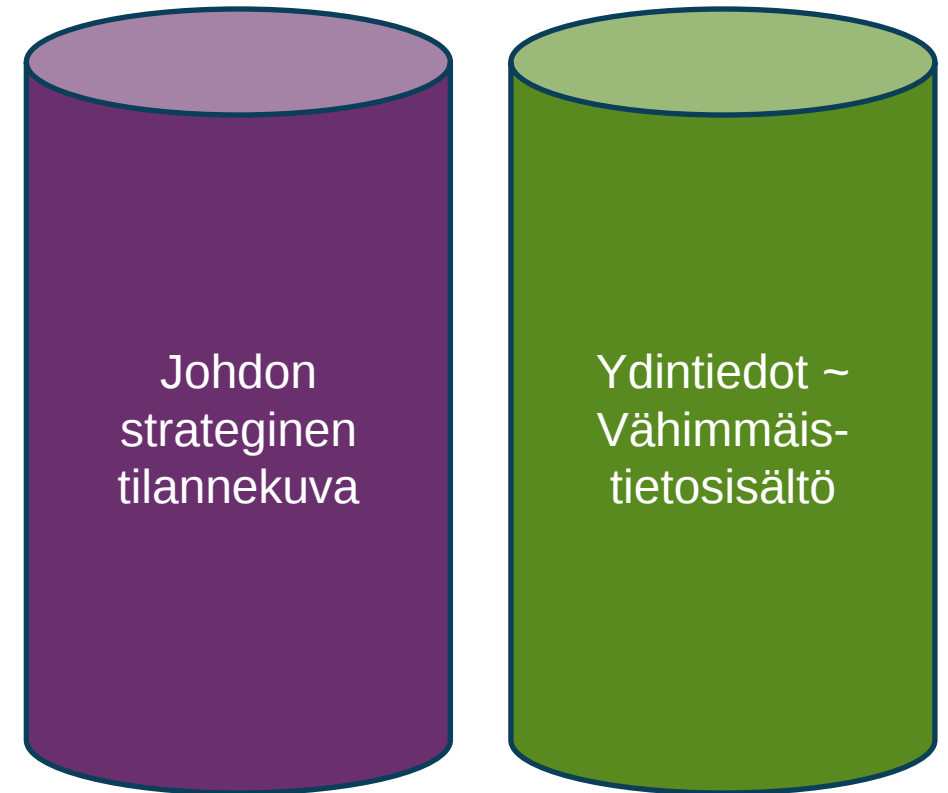

1. Valtakunnallisten tavoitteiden vaikuttavuus-tavoitteen toteutumisen arvioinnissa
 2. Vaikuttavien menetelmien ja toimintamallien arvioinnissa
 3. Kansallisen palveluvalikoiman määrittelyssä ja suosituksissa
 4. Osana palveluiden riittävyyden arviointia suhteessa yksilöiden palvelutarpeeseen
- PROM-mittari tuottaa arvokasta tietoa asiakkaan kokemuksesta, mikä on tällä hetkellä puuttuva näkökulma arvioitaessa palvelujärjestelmän tuloksellisuutta!

Seurannan, arvioinnin ja ohjauksen ydintiedot – hankkeen keskeiset tavoitteet

- Kehittää ensisijaisesti VN:lle hyvinvointialueiden ohjauksen tarpeisiin **Johdon strateginen tilannekuva**
- Muodostaa sote-järjestämislain 29§:n mukainen hyvinvointialueiden seurannan vähimmäistiedon **ydinindikaattorikokonaisuus** sosiaali- ja terveydenhuoltoon ~ Kokonaisvaltainen tieto sosiaaliturvasta (etuudet + palvelut) kattaen julkisen ja yksityisen sektorin palveluntuottajat
- Kuva-mittaristo korvautuu ydintietojen kokonaisuudella
- Varmistaa, että johtamisessa ja ohjauksessa on käytössä mahdollisimman ajantasainen, kansallisesti yhtenäinen ja vertailukelpoinen sekä laadukas tieto
- Luoda mahdollisuus yhteiselle tulkinnalle ja tiedolla johtamiselle

Kiitos!

**Kansallinen
palvelureformi**

Lisätietoja: petra.kokko@gov.fi

Sosiaali- ja
terveysministeriö